

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců Mgr. Václava Trajera a Ing. Mgr. Martina Bruse v právní věci **žalobkyně: Mgr. L. M.**, nar. „X“, bytem „X“, zastoupené obecným zmocněncem JUDr. D. H., Ph.D., bytem „X“, proti **žalovanému: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem**, se sídlem Dvořákova 1609/18, Ústí nad Labem, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu,

t a k t o :

- I.** Žaloba **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného v řízení o námitkách žalobkyně ze dne 11. 2. 2013 proti snížení výplaty rodičovského příspěvku. Předeslala, že jí byl na základě oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 7. 12. 2010 vyplácen rodičovský příspěvek od narození dítěte dne „X“ ve výši 7.600 Kč měsíčně. Po devíti měsících začal žalovaný vyplácet dávku ve snížené výměře 3.800 Kč. Kvůli agregaci plateb s příspěvkem na bydlení a nepravdivosti výplat nebylo možné postavit na jisto, zda byl rodičovský příspěvek vyplácen ve snížené výměře, nebo se jednalo o zpoždění ve výplatě. Snížení příspěvku, společně s poučením o možnosti podat proti snížení dávky námitky do třiceti dnů, nebylo žalobkyni nikdy oznámeno ani do datové schránky, ani jiným způsobem. Nečinností žalovaného je žalobkyně od září 2011 každý měsíc krácena o částku 3.800 Kč na rodičovském příspěvku.

Dne 29. 6. 2012 žalobkyně požádala o dorovnání rodičovského příspěvku na základní výměru, neboť v den narození dítěte náležel rodičovský příspěvek v základní výměře 7.600 Kč měsíčně po dobu 21 měsíců; pozdější změna právní úpravy není podle žalobkyně rozhodná. Žalovaný odpověděl na žádost dopisem, nikoliv rozhodnutím. Generální ředitelství Úřadu práce České republiky v reakci na stížnost žalobkyně uvedlo, že lhůta pro podání námitek proti snížení dávky do třiceti dnů od doručení příslušného oznámení marně uplynula a vydávat rozhodnutí nebylo namístě. Žalobkyně namítala, že ani hypotetické uplynutí lhůty nebránilo vydat k vzneseným námitkám zamítavé rozhodnutí.

Žalobkyně dále uvedla, že k námitkám ze dne 11. 2. 2013 proti snížení rodičovského příspěvku žalovaný znovu odmítl vydat rozhodnutí a odpověděl dopisem. Zdůraznila, že lhůta třiceti dnů pro podání námitek stále nezačala běžet, neboť počátek lhůty od výplaty první splátky nižší nebo jinak změněné dávky je podmíněn doručením oznámení o dávce podle § 70 odst. 1, 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“). Odpověď žalovaného na námitky se žalobkyně pokusila pojmout jako materiální rozhodnutí o zamítnutí námitek a podala proti němu odvolání, které však žalovaný nepostoupil nadřízenému orgánu a vyřídil je zasláním stanoviska k odvolání žalobkyni. Poslední marnou obranou žalobkyně byla žádost o ochranu před nečinností ze dne 2. 6. 2013, adresovaná Ministerstvu práce a sociálních věcí. Tuto žádost vyřizoval odvolací referát v Ústí nad Labem a nečinnost neshledal.

K doručování oznámení o snížení dávky žalobkyně podotkla, že měla zřízenou a funkční datovou schránku, proto bylo povinností žalovaného doručovat jí právě do datové schránky. Dodala, že žalovaný se v rozhodné době stěhoval a měl potíže s datovým připojením, které ovšem nelze zaměňovat za nefunkčnost datových schránek. Podobné pochybení při zaslání rozhodnutí v jiné věci žalovaný uznal, omluvil se za ně a rozhodnutí dodatečně zaslal.

V části žaloby nazvané vymezení předmětu sporu žalobkyně vyslovila, že předmětem žaloby je žádost, aby soud uložil žalovanému vydat rozhodnutí o doplacení dávky státní sociální podpory. Naproti tomu v žalobním petitu žalobkyně výslovně navrhla, aby soud uložil žalovanému rozhodnout ve věci námitek proti snížení rodičovského příspěvku do třiceti dnů a zaplatit náhradu nákladů řízení.

Žalovaný k výzvě soudu předložil kopii správního spisu a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Uvedl, že dne 10. 10. 2011 bylo žalobkyni odesláno oznámení o snížení dávky rodičovský příspěvek na 3.800 Kč. Oznámení bylo odesláno jako obyčejná zásilka, doručení tedy nelze prokázat. Na oznámení, ani na samotné snížení dávky (tuto dávku žalobkyně poprvé obdržela v říjnu 2011) žalobkyně nijak nereagovala. Na všechna pozdější podání žalovaný řádně odpovídal a žalobkyni vysvětlil, že nárok na doplatek jí nevznikl. Žalobkyně nebyla na svých právech nijak poškozena, dávka jí byla vyplácena podle platné právní úpravy.

Žalobkyně v replice zopakovala, že lhůta k podání námitek podle § 70 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře nezačne běžet před doručením oznámení o snížení dávky. Ex post zaslání oznámení by z hlediska poučení o možnosti podat námitky mělo absurdní účinek,

neboť by poučovalo o možnosti, která v době doručení oznámení již není možná. Žalobkyně dále poukázala na významnou zdrženlivost žalovaného, pokud jde o vydání rozhodnutí s možností opravného prostředku.

Žalovaný v dalším vyjádření konstatoval, že výklad ustanovení § 70 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře uvedený v replice je mylný. Podle tohoto ustanovení může klient podat námitku do třiceti dnů ode dne výplaty první splátky snížené dávky. Reagovat tak může na samotný fakt, že obdržel sníženou dávku, bez ohledu na to, zda obdržel oznámení. Podle § 70 odst. 3 téhož zákona platí, že k opožděně podaným námitkám se nepřihlíží. Z toho důvodu neprobíhalo žádné správní řízení a nemohlo být vydáno rozhodnutí.

O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.

Soud předesílá, že žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se žalobce může po bezvýsledném vyčerpání prostředků k nápravě nečinnosti ve správním řízení domáhat, aby soud uložil příslušnému nečinnému správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Žalovaným je podle odst. 2 téhož ustanovení ten správní orgán, jenž má podle žalobního tvrzení povinnost rozhodnutí vydat. Podle § 81 odst. 1 s. ř. s. soud o této žalobě rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.

Podmínky řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu jsou podle názoru soudu splněny, neboť žalobkyně podala žalobu včas a po bezvýsledném vyčerpání prostředků k ochraně proti nečinnosti stanovených v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Žalobkyně podáním ze dne 2. 6. 2013 požádala Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby učinilo opatření proti nečinnosti. Ministerstvo této žádosti usnesením ze dne 28. 6. 2013, č. j. MPSV-UM/8522/13/9S-ÚSK, nevyhovělo, prostředky ochrany proti nečinnosti podle správního řádu tak byly bezvýsledně vyčerpány.

Žalobkyně v textu žaloby uvedla, že předmětem žaloby je žádost, aby soud uložil žalovanému vydat rozhodnutí o doplacení dávky státní sociální podpory; v rozporu s tímto tvrzením však současně v žalobě a v replice poukazovala na nevydání rozhodnutí o námitkách a v žalobním petitu výslovně navrhovala, aby soud uložil žalovanému povinnost rozhodnout ve věci námitek proti snížení rodičovského příspěvku. Při určování konkrétního předmětu soudního řízení vycházel soud ze žalobního petitu, který zní: „*Odpůrce je povinen rozhodnout o námitkách navrhovatelky ze dne 11. února 2013 proti snížení výplaty rodičovského příspěvku.*“ Žalobkyně se tedy podanou žalobou nedomáhala vydání rozhodnutí o doplacení dávky, nýbrž rozhodnutí o svých námitkách proti snížení dávky. O takto vymezeném předmětu řízení také soud rozhodl. Navíc ve vztahu k požadavku na vydání rozhodnutí o doplacení dávky žalobkyně netvrdila, ani nedoložila, že by se domáhala u nadřízeného správního orgánu učinění opatření proti údajné nečinnosti, k projednání takové žaloby by tudíž nebyly splněny podmínky řízení. K tomu soud dodává, že předmětem řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti rozhodně nemohou být ani námitky proti výši dávky; takovými námitkami se proto soud nezabýval.

Jedním ze základních předpokladů úspěšnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je skutečnost, že žalovaný správní orgán je nositelem povinnosti vydat rozhodnutí, jehož vydání se žalobce domáhá. Právě tato otázka je mezi účastníky tohoto řízení sporná. Žalobkyně tvrdí, že žalovaný byl povinen rozhodnout o jejích námitkách ze dne 11. 2. 2013, zatímco žalovaný se brání tím, že námitky byly podány opožděně, tudíž se k nim nepřihlíží a nemůže o nich být vydáno rozhodnutí. Z hlediska důvodnosti žaloby je proto klíčové určit, zda námitky byly podány včas. Na tomto místě soud předeseílá, že po posouzení skutkového stavu ke dni vydání tohoto rozsudku dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 70 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, „*[r]ozhoduje-li krajská pobočka Úřadu práce o dávce v případech, kdy se nevydává rozhodnutí, je povinna žadateli doručit písemné oznámení o dávce a její výši, není-li dále stanoveno jinak. Písemné oznámení se nedoručuje, nenáleží-li výplata dávky podle § 51 odst. 1 věty třetí a odst. 2 věty čtvrté. Písemné oznámení o dávce se nedoručuje do vlastních rukou.*“ O snížení rodičovského příspěvku se tedy rozhodnutí nevydává (srov. § 69 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře), žalovaný byl proto povinen doručit žalobkyni písemné oznámení o dávce a její výši, a to nikoliv do vlastních rukou. Žalobkyni, která měla v době vydání oznámení o změně výše dávky ze dne 10. 10. 2011 funkční datovou schránku, lze přisvědčit, že žalovaný měl toto oznámení doručit žalobkyni do datové schránky. To žalovaný neučinil, předmětné oznámení odeslal prostřednictvím provozovatele poštovních služeb jako obyčejnou zásilku, nedisponuje tudíž dokladem o jeho doručení žalobkyni.

Pro posouzení včasnosti podání námitek proti snížení rodičovského příspěvku je rozhodující výklad ustanovení § 70 odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, podle kterého „*[p]roti postupu uvedenému v odstavci 1 lze uplatnit námitky do 30 dnů ode dne výplaty první splátky dávky po jejím přiznání nebo ode dne výplaty dávky.*“ Počátek běhu lhůty pro uplatnění námitek zákon zcela jednoznačně váže k okamžiku výplaty dávky, s jejíž výší příjemce dávky nesouhlasí. Postupem podle odstavce 1, proti kterému se lze bránit námitkami, se přitom rozumí vlastní změna výše dávky, o které správní orgán v souladu se zákonem není povinen vydávat rozhodnutí. Smyslem podání námitek je dosáhnout toho, aby správní orgán vydal rozhodnutí, ve kterém změnu výše dávky odůvodní a které lze následně podrobit dalšímu přezkumu.

Námitky v tomto kontextu představují úkon, jímž příjemce dávky reaguje na faktickou změnu výše dávky, o které nebylo rozhodnuto. V této souvislosti je nutno poukázat na to, že každý by si měl hledět svých práv a sledovat, zda nejsou nějak krácena. Každý by měl tudíž věnovat pozornost tomu, zda jsou mu přiznané dávky vypláceny ve výši, která mu byla oznámena. To platí tím spíše, že dávky státní sociální podpory mají sloužit ke krytí určitých sociálních situací a jejich příjemce zpravidla každou změnu okamžitě pocítí. Pokud příjemce dávky obdrží méně, než očekává, lze považovat za zcela přirozené, že se obrátí na orgán státní sociální podpory a bude žádat vysvětlení či nápravu tohoto stavu.

Doručení oznámení o změně výše dávky nemá vzhledem k dikci ustanovení § 70 odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře žádný vliv na běh lhůty pro podání námitek, neboť ta se odvíjí toliko od faktické výplaty dávky ve změněné výměře. O možnosti podání námitek do třiceti dnů ode dne výplaty první splátky opakované měsíční dávky navíc orgány

státní sociální podpory poučují příjemce dávky ve všech oznámeních o přiznání nebo změně výše dávky státní sociální podpory. Pokud tedy příjemce obdržel alespoň prvotní oznámení o přiznání dávky, lze mít za to, že byl o možnosti uplatnit námitky a lhůtě k jejich podání řádně poučen.

V souzené věci není pochyb o tom, že žalovaný žalobkyni doručil oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 7. 12. 2010, které obsahovalo toto poučení: „*V případě Vašeho nesouhlasu s postupem výše uvedeného úřadu můžete podat písemně námitku do 30 dnů ode dne výplaty první splátky opakované měsíční dávky po jejím přiznání ...*“ Tuto skutečnost žalobkyně sama výslovně potvrdila v textu žaloby. Zcela shodné poučení pak obsahovalo i oznámení o změně výše dávky, které je založeno ve správním spisu a u kterého ovšem žalovaný není schopen prokázat, že bylo žalobkyni doručeno. Soud tedy zastává názor, že žalobkyně byla dostatečně poučena o tom, jak se může bránit proti postupu žalovaného, se kterým nesouhlasí, a že lhůta pro podání námitek se odvíjí od výplaty první splátky dávky, tj. zcela logicky i od výplaty první snížené splátky dávky. Stejně hovoří rovněž zákon, jehož neznalost nikoho neomlouvá.

Skutečnost, že žalobkyně nevěnovala dostatečnou pozornost tomu, v jaké výši jí byl rodičovský příspěvek vyplácen, a na jeho snížení od 1. 9. 2011, které se projevilo nejpozději v říjnu 2011, reagovala až dne 29. 6. 2012, jde plně k tíži žalobkyně. Námitky proti postupu žalovaného, spočívajícímu ve snížení rodičovského příspěvku, měla žalobkyně uplatnit do třiceti dnů ode dne první výplaty příspěvku ve snížené výši. To ovšem žalobkyně neučinila.

Soud k tomu doplňuje, že o správném postupu při podávání námitek a lhůtě k jejich uplatnění byla žalobkyně informována také v přípisu Generálního ředitelství Úřadu práce České republiky ze dne 9. 10. 2012, ze kterého se dozvěděla rovněž o oznámení o změně výše dávky ze dne 10. 10. 2011. I kdyby soud přistoupil na argumentaci žalobkyně o tom, že lhůta k podání námitek nezačne plynout před doručením oznámení, je nezbytné konstatovat, že o obsahu tohoto oznámení, včetně požadovaného poučení, žalobkyně prokazatelně věděla od října 2012. Lhůta třiceti dnů by v takovém případě uplynula v listopadu 2012. Také z tohoto hlediska lze námitky podané dne 11. 2. 2013 považovat za opožděné.

Podle § 70 odst. 3 věty třetí zákona o státní sociální podpoře ve znění účinném ke dni podání námitek (tj. 11. 2. 2013) platí, že „*[k] námitkám, které byly podány opožděně, se nepřihlíží.*“ Jak bylo vysvětleno výše, žalobkyně podala své námitky opožděně. Žalovaný k nim tudíž nebyl povinen přihlížet. Žalobkyně se mylí, pokud tvrdí, že ani hypotetické uplynutí lhůty nebránilo vydat k vzneseným námitkám zamítavé rozhodnutí. Stanoví-li zákon, že se k opožděným námitkám nepřihlíží, není důvod o nich jakkoliv rozhodovat. Soud tedy uzavírá, že žalovaný není ke dni vydání tohoto rozsudku nečinný, neboť není povinen o námitkách žalobkyně ze dne 11. 2. 2013 rozhodnout. Soud proto žalobu podle § 81 odst. 3 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovaný, jemuž nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly, ani náhradu nákladů řízení nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 16. února 2015

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová